EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.6.2024
COM(2024) 611 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Hrvaške

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 611 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

o ekonomskih in socialnih politikah, politikah zaposlovanja ter strukturnih in proračunskih politikah Hrvaške

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2024/1263 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2024 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97[1] in zlasti člena 3(3) Uredbe;

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[2], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost zagotavlja državam članicam finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira EU. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra pripomore k doseganju gospodarskega in socialnega okrevanja ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v EU ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic.

(2) Cilj uredbe REPowerEU[3], sprejete 27. februarja 2023, je odpraviti odvisnost EU od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bi pripomoglo k doseganju energetske varnosti in

---

1 UL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

3 Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb

diverzifikaciji oskrbe EU z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energijsko učinkovitost. Hrvaška je v svoj nacionalni načrt za okrevanje in odpornost dodala novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU.

(3) Komisija je 16. marca 2023 objavila sporočilo z naslovom Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030[4], da bi prispevala k odločitvam politike in ustvarila okvirne pogoje za povečanje rasti. V sporočilu je konkurenčnost opredeljena glede na devet dejavnikov, ki se medsebojno krepijo. Med temi dejavniki reforme in naložbe na področju dostopa do zasebnega kapitala, raziskav in inovacij, izobraževanja in spretnosti ter enotnega trga izstopajo kot najpomembnejše prednostne naloge politike za reševanje sedanjih izzivov glede produktivnosti ter za krepitev dolgoročne konkurenčnosti EU in njenih držav članic. Komisija je 14. februarja 2024 to sporočilo dopolnila z letnim poročilom o enotnem trgu in konkurenčnosti[5]. V poročilu so podrobno opisane konkurenčne prednosti in izzivi evropskega enotnega trga, pri čemer se spremlja letni razvoj glede na devet dejavnikov konkurenčnosti.

(4) Komisija je 21. novembra 2023 sprejela Letni pregled trajnostne rasti 2024[6], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2024. Evropski svet je 22. marca 2024 potrdil prednostne naloge iz pregleda v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 21. novembra 2023 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2024, v katerem Hrvaške ni opredelila kot eno od držav članic, za katere meni, da so jih ali bi jih lahko prizadela neravnotežja ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi mnenje o osnutku proračunskega načrta Hrvaške za leto 2024. Komisija je sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Svet sprejel 12. aprila 2024, ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2024, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 11. marca 2024.

(5) 30. aprila 2024 je začel veljati novi okvir ekonomskega upravljanja EU. Okvir vključuje novo uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (EU) 2024/1263 o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97. Vključuje tudi spremenjeno Uredbo (ES) št. 1467/97 o izvajanju postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem in spremenjeno Direktivo 2011/85/EU o proračunskih okvirih držav članic[7]. Cilj novega okvira je s postopno konsolidacijo javnih financ ter reformami in naložbami doseči vzdržnost javnega dolga ter trajnostno in vključujočo rast. Okvir spodbuja nacionalno odgovornost in je usmerjen bolj srednjeročno, hkrati pa je izvrševanje učinkovitejše in doslednejše. Vsaka država članica bi morala Svetu in Komisiji predložiti nacionalni

---

(EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1), ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

7 Uredba Sveta (EU) 2024/1264 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (UL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) ter Direktiva Sveta (EU) 2024/1265 z dne 29. aprila 2024 o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (UL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

srednjeročni fiskalno-strukturni načrt. Nacionalni srednjeročni fiskalno-strukturni načrti vsebujejo fiskalne, reformne in naložbene zaveze države članice, ki zajemajo obdobje načrtovanja štirih ali petih let, odvisno od rednega trajanja nacionalnega zakonodajnega obdobja. Pot gibanja očiščenih odhodkov[8] v nacionalnih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih bi morala biti skladna z zahtevami iz Uredbe (EU) 2024/1263, vključno z zahtevami, da se začne dolg sektorja država najpozneje do konca prilagoditvenega obdobja dovolj verjetno zmanjševati ali se še naprej zmanjšuje ali pa ostane na preudarni ravni pod 60 % BDP ter da se javnofinančni primanjkljaj srednjeročno zmanjša pod referenčno vrednost 3 % BDP in/ali ohranja pod to vrednostjo. Kadar se država članica zaveže ustreznemu sklopu reform in naložb v skladu z merili iz Uredbe (EU) 2024/1263, se lahko prilagoditveno obdobje podaljša za največ tri leta. V podporo pripravi teh načrtov naj bi Komisija [21. junija] 2024 državam članicam zagotovila smernice o vsebini načrtov in nadaljnjih letnih poročil o napredku, ki jih bodo morale predložiti, ter jim v skladu s členom 5 Uredbe (EU) 2024/1263 posredovala tehnične smernice o fiskalnih prilagoditvah (referenčne smeri in tehnične informacije, kjer je to ustrezno). Države članice bi morale svoje srednjeročne fiskalno-strukturne načrte predložiti do 20. septembra 2024, razen če se država članica in Komisija dogovorita o razumnem podaljšanju tega roka. Države članice bi morale zagotoviti sodelovanje svojih nacionalnih parlamentov ter posvetovanje z neodvisnimi fiskalnimi institucijami, socialnimi partnerji in drugimi nacionalnimi deležniki, kot je ustrezno.

(6) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2024 nadalje razvija v skladu z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Za izpolnjevanje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra je še vedno bistveno, da se v celoti izvajajo načrti za okrevanje in odpornost, saj prispevajo k učinkoviti obravnavi vseh ali znatnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za države, izdanih v zadnjih letih. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020, 2022 in 2023 ostajajo enako relevantna tudi za načrte za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Hrvaška je 14. maja 2021 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 28. julija 2021 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Hrvaško[9], ki je bil spremenjen 8. decembra 2023 v skladu s členom 18(2) Uredbe (EU) 2021/241 zaradi posodobitve najvišjega finančnega prispevka za nepovratno finančno podporo in vključitve poglavja REPowerEU[10]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu

---

8 Očiščeni odhodki, kot so opredeljeni v členu 2 Uredbe Sveta (EU) 2024/1263 z dne 29. aprila 2024 (UL L 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). Očiščeni odhodki pomenijo javnofinančne odhodke brez (i) odhodkov za obresti, (ii) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (iii) odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, (iv) nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, (v) cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter (vi) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

9 Izvedbeni sklep Sveta z dne 28. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Hrvaško (10687/2021).

10 Izvedbeni sklep Sveta z dne 8. decembra 2023 o spremembi Izvedbenega sklepa z dne 28. julija 2021 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Hrvaško (15834/2023).

s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da je Hrvaška zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Predpostavlja se, da so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila ukrepov.

(8) Komisija je 19. junija 2024 objavila poročilo o državi za Hrvaško[11] za leto 2024. V njem je ocenila napredek Hrvaške pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2023, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Hrvaškem. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novimi in nastajajočimi izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Hrvaške pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(9) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat[12], se je saldo sektorja država Hrvaške zmanjšal s presežka v višini 0,1 % BDP v letu 2022 na primanjkljaj v višini 0,7 % v letu 2023, dolg sektorja država pa se je zmanjšal s 67,8 % BDP konec leta 2022 na 63,0 % konec leta 2023.

(10) Svet je 12. julija 2022 Hrvaški priporočil[13], naj ukrepa tako, da v letu 2023 zagotovi, da bo rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s splošno nevtralno naravnanostjo politike[14], ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Hrvaški je bilo priporočeno, naj bo pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Hrvaški je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije. Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnanost[15] v letu 2023 ekspanzivna in je v razmerah visoke inflacije znašala 3,0 % BDP. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je imela v letu 2023 ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 1,3 % BDP. To vključuje za 0,1 % BDP višje stroške ciljno usmerjenih nujnih podpornih ukrepov za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije. Ekspanzivni učinek nacionalno financiranih očiščenih tekočih primarnih odhodkov v letu 2023 je zato le deloma posledica ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za zvišanje cen energije. Ekspanzivna rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez

---

11 SWD(2024) 611 final.

12 Eurostat, Kazalniki eura z dne 22. aprila 2024.

13 Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Hrvaške za leto 2022 in mnenje Sveta o konvergenčnem programu Hrvaške za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 88).

14 Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 je srednjeročna potencialna rast BDP Hrvaške v letu 2023, ki se uporablja za merjenje fiskalne naravnanosti, na podlagi 10-letne povprečne realne stopnje potencialne rasti in deflatorja BDP za leto 2023 nominalno ocenjena na 11,6 %.

15 Fiskalna naravnanost je opredeljena kot merilo spremembe osnovnega proračunskega položaja sektorja država na letni ravni. Z njo se ocenjuje gospodarska spodbuda, ki izhaja iz fiskalnih politik, tako tistih, ki se financirajo na nacionalni ravni, kot tistih, ki se financirajo iz proračuna EU. Fiskalna naravnanost se meri kot razlika med (i) srednjeročno potencialno rastjo in (ii) spremembo primarnih odhodkov brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov (in brez začasnih izrednih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19), vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije. Negativni (pozitivni) predznak kazalnika označuje ekspanzivno (restriktivno) fiskalno politiko.

diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je bila tudi posledica izrednih energetskih ukrepov, ki niso ciljno usmerjeni, trajnega povišanja plač v javnem sektorju ter socialnih prejemkov in nadomestil. Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov leta 2023 ni bila v skladu s priporočilom Sveta. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, so v letu 2023 znašali 3,4 % BDP. Nacionalno financirane naložbe so v letu 2023 znašale 3,6 % BDP, kar pomeni zvišanje za 1,4 odstotne točke v primerjavi z letom 2022. Hrvaška je dodatne naložbe financirala iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU. Hrvaška je financirala javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter za energetsko varnost, kot so energetska prenova stavb, proizvodnja biogoriv in vodika, infrastruktura za vodo in odpadke ter infrastruktura za električno energijo in plin, digitalizacija javne uprave, naložbe v digitalno diagnostiko in opremo v bolnišnicah, podporo zelenemu in digitalnemu prehodu poslovnega sektorja, kar se financira iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU.

(11) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi realni BDP zrasel za 3,3 % v letu 2024 in za 2,9 % v letu 2025, inflacija po HICP pa naj bi znašala 3,5 % v letu 2024 in 2,2 % v letu 2025.

(12) V pomladanski napovedi Komisije 2024 je predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 2,6 % BDP v letu 2024, medtem ko naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP do konca leta 2024 zmanjšal na 59,5 %. Povečanje primanjkljaja v letu 2024 odraža predvsem nadaljnje povečanje odhodkov zaradi nove reforme plač v javnem sektorju, nadaljnjega povečanja pokojnin in socialne pomoči ter velikega povečanja nacionalno financiranih naložb. Zmanjšanje dolga sektorja država kot odstotek BDP v letu 2024 kljub ekspanzivni fiskalni naravnanosti je posledica učinka imenovalca zaradi še vedno močne rasti BDP ter prilagoditve stanj in tokov, ki zmanjšuje dolg. Slednja vključuje delno uporabo deponiranih rezerv za delno odplačilo dolga v letu 2024 (po tem, ko so bile v letu 2023 evidentirane višje vloge zaradi predhodnega financiranja dela prihodnjih odplačil dolga) in računovodske transakcije v skladu z ESR po dostavi vojaških reaktivnih letal, ki so bila plačana v prejšnjih letih. Glede na ocene Komisije naj bi bila fiskalna naravnanost v letu 2024 ekspanzivna, in sicer v višini 1,2 % BDP.

(13) Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2024 financirali odhodki v višini 1,2 % BDP v primerjavi z 0,7 % BDP v letu 2023. Odhodki, financirani z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, bodo omogočili visokokakovostne naložbe in reforme za povečanje produktivnosti brez neposrednega učinka na saldo in dolg sektorja država Hrvaške. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi bili s posojili iz mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2024 podprti odhodki v višini 0,3 % BDP v primerjavi z 0,1 % BDP v letu 2023.

(14) Svet je 14. julija 2023 Hrvaški priporočil[16], naj zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih očiščenih primarnih odhodkov[17] v letu 2024 na največ 5,1 %. Države članice so bile pozvane, naj pri

[16] Priporočilo Sveta z dne 14. julija 2023 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Hrvaške za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Hrvaške za leto 2023 (UL C 312, 1.9.2023, str. 97).

[17] Očiščeni primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez (i) diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) odhodkov za obresti, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) enkratnih in drugih začasnih ukrepov.

izvrševanju svojih proračunov za leto 2023 in pripravi osnutkov proračunskih načrtov za leto 2024 upoštevajo, da bo Komisija na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 Svetu predlagala začetek postopkov v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki Hrvaške v letu 2024 povečali za 14,4 %, kar presega priporočeno najvišjo stopnjo rasti. Presežek nad priporočeno najvišjo stopnjo rasti nacionalno financiranih očiščenih primarnih odhodkov v letu 2024 ustreza 3,6 % BDP. Pri tem obstaja tveganje za neskladnost s priporočilom Sveta.

(15) Poleg tega je Svet Hrvaški priporočil, naj v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da čimprej postopoma odpravi veljavne izredne energetske podporne ukrepe, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Svet je Hrvaški nadalje priporočil, naj, če bodo zaradi ponovnih zvišanj cen energije potrebni novi ali nadaljnji podporni ukrepi, zagotovi, da bodo ti usmerjeni v zaščito ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da bodo ohranili spodbude za varčevanje z energijo. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 so neto proračunski stroški [18] izrednih energetskih podpornih ukrepov ocenjeni na 1,9 % BDP v letu 2023, v letu 2024 pa naj bi znašali 0,6 % ter v letu 2025 0,0 %. Ukrepi za omejitev cen električne energije in plina naj bi ostali v veljavi do konca septembra 2024. Če so bili povezani prihranki porabljeni za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja, kot je priporočil Svet, bi te projekcije pomenile fiskalno prilagoditev v višini 1,3 % BDP v letu 2024, nacionalno financirani očiščeni primarni odhodki[19] pa bi imeli v navedenem letu ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 2,2 % BDP. Izredni energetski podporni ukrepi naj v letih 2023 in 2024 ne bi bili čimprej postopoma odpravljeni. Pri tem obstaja tveganje za neskladnost s priporočilom Sveta. Poleg tega naj se s tem povezani prihranki ne bi v celoti uporabili za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja. Tudi pri tem obstaja tveganje za neskladnost s priporočilom Sveta. Proračunski stroški izrednih energetskih podpornih ukrepov, namenjenih zaščiti ranljivih gospodinjstev in podjetij, so v letu 2024 ocenjeni na 0,1 % BDP (0,4 % BDP v letu 2023), od česar 0,1 % BDP ohranja cenovni signal za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energijske učinkovitosti (0,3 % v letu 2023).

(16) Svet je Hrvaški poleg tega priporočil, naj ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda. Glede na pomladansko napoved Komisije 2024 naj bi se nacionalno financirane javne naložbe v letu 2024 povečale na 4,5 % BDP (s 3,6 % BDP v letu 2023). To je skladno s priporočilom Sveta. Javnofinančni odhodki, ki se financirajo s prihodki iz skladov EU, vključno z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost, pa naj bi se v letu 2024 zmanjšali na 2,3 % BDP (s 3,4 % BDP v letu

---

[18] Številka predstavlja raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s prihodki in odhodki ter, kadar je ustrezno, brez prihodkov od davkov na nepričakovane dobičke dobaviteljev energije.

[19] Ta prispevek se meri kot sprememba primarnih odhodkov sektorja država brez (i) dodatnega proračunskega učinka diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, (ii) enkratnih odhodkov, (iii) odhodkov za ciklično brezposelnost ter (iv) odhodkov, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov Unije, glede na srednjeročno (10-letno) povprečno potencialno nominalno stopnjo rasti BDP, izražena kot razmerje do nominalnega BDP.

2023). To zmanjšanje je posledica konca programskega obdobja 2014–2020 za strukturne sklade EU, za katere so bila sredstva na voljo do leta 2023.

(17) Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, in ob predpostavki nespremenjene politike pomladanska napoved Komisije 2024 v letu 2025 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 2,6 % BDP. Dolg sektorja država kot odstotek BDP naj bi se do konca leta 2025 zmanjšal na 59,1 %.

(18) Načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Te naj bi prispevale k učinkoviti obravnavi vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih specifičnih priporočilih za državo. Glede na ta kratek časovni okvir je hitro nadaljevanje učinkovitega izvajanja načrta, vključno s poglavjem REPowerEU, bistveno, da bi Hrvaška z zelenim in digitalnim prehodom ter ob hkratnem zagotavljanju socialne pravičnosti povečala svojo dolgoročno konkurenčnost. Za izpolnitev zavez iz načrta do avgusta 2026 je bistveno, da Hrvaška nadaljuje izvajanje reform in pospeši naložbe, tako da obravnava tveganja zamud, hkrati pa zagotovi močno upravno zmogljivost. Izzivi črpanja bi se lahko pojavili zaradi visoke koncentracije naložb proti koncu obdobja izvajanja načrta za okrevanje in odpornost. Z ohranjanjem dovolj močne ravni usklajevanja med različnimi ravnmi uprave bi se taka tveganja zmanjšala, saj bi se zagotovilo učinkovito upravljanje in spodbudilo pravočasno izvajanje projektov. Sistematično vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev, civilne družbe in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost.

(19) Hrvaška mora v skladu s členom 18 Uredbe (EU) 2021/1060 v okviru vmesnega pregleda skladov kohezijske politike do marca 2025 pregledati vsak program, pri čemer mora med drugim upoštevati izzive, opredeljene v specifičnih priporočilih za državo za leto 2024 ter nacionalnem energetskem in podnebnem načrtu. Ta pregled je podlaga za dokončno dodelitev sredstev EU, vključenih v vsak program. Hrvaška je sicer dosegla napredek pri izvajanju kohezijske politike in evropskega stebra socialnih pravic, vendar izzivi ostajajo, še vedno pa obstajajo tudi velike regionalne razlike med glavnim mestom in preostalimi deli Hrvaške v smislu produktivnosti dela, ravni naložb in zaposlenosti. Ključnega pomena sta pospešitev izvajanja programov kohezijske politike in krepitev upravne zmogljivosti na vseh ravneh upravljanja. Prednostne naloge, dogovorjene v programih, ostajajo relevantne. Poleg ukrepov v zvezi z upravno zmogljivostjo je pomembno hitro izvajanje naložb v raziskave in razvoj zunaj regije glavnega mesta. Prav tako je treba olajšati prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo z izvajanjem območnih načrtov za pravični prehod, obravnavanjem energetske revščine in ustvarjanjem energetskih skupnosti. Izboljšanje zbiranja odpadkov in ravnanja z njimi ostaja prednostna naloga. Pomembno je spodbujati aktivne politike trga dela, izpopolnjevanje in preusposabljanje s ciljem uvedbe individualnih učnih računov, podpirati deinstitucionalizacijo ter vlagati v ustrezne in cenovno dostopne socialne storitve znotraj skupnosti. Hrvaška bi lahko s pobudo platforme za strateške tehnologije za Evropo[20] pomagala preoblikovati svojo konkurenčnost z naložbami na področju digitalnih tehnologij in globokotehnoloških

[20] Uredba (EU) 2024/795 z dne 29. februarja 2024 o vzpostavitvi platforme za strateške tehnologije za Evropo (platforma STEP).

inovacij, čistih in z viri gospodarnih tehnologij ter biotehnologij in proizvodnje zdravil.

(20) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih v načrtu za okrevanje in odpornost ter drugih skladih EU, se Hrvaška sooča z več dodatnimi izzivi, povezanimi z dostopom do različnih virov financiranja in spodbujanjem kapitalskih trgov, neskladjem med ponudbo spretnosti na trgu dela ter povpraševanjem po njih ter razdrobljenostjo javnih institucij, ki izvajajo raziskovalne, razvojne in inovacijske dejavnosti.

(21) Nebančno financiranje na Hrvaškem še vedno ni dovolj razvito. Kapitalizacija delniškega trga ter raven izdaje dolžniških in lastniških instrumentov znatno zaostajata za povprečjem EU. Dejavnosti na trgu zasebnega kapitala in tveganega kapitala kažejo omejene pozitivne trende. Nizka raven zaupanja v alternativne vire financiranja in njihova premajhna privlačnost sta dodatni oviri za usmerjanje zasebnih prihrankov na kapitalski trg in razvoj delniškega trga. Povečanje zmogljivosti inovativnih malih in srednjih podjetij za doseganje tržne pripravljenosti in privabljanje vlagateljev lahko spodbudi konkurenčnejše naložbeno okolje. Ukrepi, ki olajšujejo neposredno udeležbo malih vlagateljev na trgih obveznic in lastniških vrednostnih papirjev ter odpravljajo davčne ovire za vlagatelje, bi dodatno okrepili vlogo tržnega financiranja.

(22) Pozitivni trendi na hrvaškem trgu dela se nadaljujejo, čeprav še vedno obstajajo neskladja med ponudbo spretnosti ter povpraševanjem po njih. To povečuje pomanjkanje delovne sile, hkrati pa omejuje povečanje produktivnosti. Pomanjkanje delovne sile je zlasti izrazito v gradbeništvu, turizmu in nekaterih delih industrije. Kljub izboljšavam je stopnja delovne aktivnosti še vedno nizka, zlasti pri nizko usposobljenih delavcih. Med mladimi, starimi od 15 do 29 let, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposabljajo, se povečuje število neaktivnih oseb. Omejena razpoložljivost ustanov za predšolsko vzgojo in varstvo ter ustrezna deinstitucionalizirana dolgotrajna oskrba ovirata udeležbo delovne sile, zlasti žensk. To povečuje pomanjkanje delovne sile in preprečuje polno izkoriščanje domače delovne sile ob neugodnih demografskih trendih. Pomanjkanje učiteljev fizike in matematike vpliva na temeljne spretnosti in rezultate Programa mednarodne primerjave dosežkov učencev (PISA), kar ovira pridobivanje naprednejših spretnosti, izboljšanje doseganja terciarne izobrazbe (ki je med najnižjimi v EU), povečanje števila študentov na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike ter inovacijske zmogljivosti gospodarstva. Udeležba v programih izobraževanja za odrasle je zelo omejena. Zato podjetja menijo, da je razpoložljivost usposobljenega osebja ena glavnih ovir za naložbe. Hrvaška izvaja naložbe in reforme na področju izobraževanja in usposabljanja, tudi v okviru načrta za okrevanje in odpornost ter kohezijske politike, da bi izboljšala ponudbo kvalificiranih delavcev in uskladila programe s potrebami trga dela. Vendar je treba ta prizadevanja okrepiti in razširiti s prilagoditvijo obstoječih ukrepov in uvedbo individualnih učnih računov, da bi izobraževanje odraslih postalo privlačnejše in dostopnejše, tudi za neaktivno delovno sposobno prebivalstvo in tuje delavce. Potrebna so tudi večja prizadevanja za razvoj spretnosti, potrebnih za pospešitev prehoda na krožno gospodarstvo, tako v izobraževalnem sistemu kot na trgu dela.

(23) Uspešnost Hrvaške na področju raziskav in inovacij še naprej kaže pozitivne trende. Vendar nadaljnji napredek do neke mere ovira velika razdrobljenost na področju javnih raziskav, razvoja in inovacij na ravni javnih ustanov in fakultet v okviru univerz. Zlasti veliko število in razdrobljenost teh institucij ovirata učinkovitost in zmanjšujeta možnosti za sodelovanje in prenos znanja, tudi med podjetji in

akademskimi krogi. Hrvaška izvaja reforme v okviru načrta za okrevanje in odpornost za zmanjšanje števila javnih raziskovalnih ustanov. Vendar bi bilo koristno povečati obseg, ambicije in hitrost izvajanja teh prizadevanj. Poleg tega delež odhodkov podjetij za raziskave in razvoj ter uvajanje inovacijskih shem v podjetjih ostajata precej pod povprečjem EU, kar vodi v splošno zmanjšanje uspešnosti.

(24) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet leta 2024 priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi v okviru svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da bi izvedle priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja. Kar zadeva Hrvaško, priporočila 1, 2 in 3 prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega in četrtega priporočila za euroobmočje –

PRIPOROČA, da Hrvaška v letih 2024 in 2025 ukrepa tako, da:

1. pravočasno predloži srednjeročni fiskalno-strukturni načrt; v skladu z zahtevami reformiranega Pakta za stabilnost in rast omeji rast očiščenih odhodkov[21] v letu 2025 na stopnjo, skladno z ohranitvijo primanjkljaja sektorja država pod referenčno vrednost 3 % BDP iz Pogodbe in ohranjanjem dolga sektorja država na preudarni ravni v srednjeročnem obdobju;

2. okrepi upravno zmogljivost za upravljanje skladov EU, pospeši naložbe in ohrani zagon pri izvajanju reform; obravnava nastajajoče zamude, da bi omogočila nadaljnje hitro in učinkovito izvajanje načrta za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, ter zagotovi dokončanje reform in naložb do avgusta 2026; pospeši izvajanje programov kohezijske politike; se v okviru vmesnega pregleda še naprej osredotoča na dogovorjene prednostne naloge, pri čemer upošteva priložnosti, ki jih ponuja platforma za strateške tehnologije za Evropo za izboljšanje konkurenčnosti;

3. za povečanje konkurenčnosti: (i) izboljša dostop do različnih virov financiranja in spodbuja kapitalske trge z olajševanjem udeležbe malih vlagateljev na trgu obveznic ter odpravljanjem ovir za kotiranje na borzi in krepitvijo korporativnega upravljanja za izboljšanje privlačnosti delniškega trga; (ii) zmanjša pomanjkanje delovne sile in spretnosti s krepitvijo temeljnih spretnosti, izboljšanjem izpopolnjevanja in preusposabljanja ter izboljšanjem dostopa do formalne dolgotrajne oskrbe na domu in v skupnosti; ter (iii) obravnava razdrobljenost javnih institucij, ki izvajajo raziskovalne, razvojne in inovacijske dejavnosti, z zagotavljanjem celovitega in zavezujočega pristopa k združevanju različnih podpornih funkcij, krepitvijo finančnih spodbud za združitve in zagotavljanjem spodbujanja ustreznih strateških ciljev v okviru sporazumov o uspešnosti med ministrstvom za znanost in izobraževanje ter javnimi raziskovalnimi in visokošolskimi ustanovami.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik

[21] V skladu s členom 2(2) Uredbe (EU) 2024/1263 „očiščeni odhodki“ pomeni javnofinančne odhodke brez odhodkov za obresti, diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov, odhodkov za programe Unije, ki so v celoti izravnani s prihodki iz skladov Unije, nacionalnih odhodkov za sofinanciranje programov, ki jih financira Unija, cikličnih elementov odhodkov za denarna nadomestila za brezposelnost ter enkratnih in drugih začasnih ukrepov.